

66. Voederbieten en luzerne als krachtvoer

100% biologisch krachtvoer

Volgens de Europese regelgeving voor de biologische landbouw zal in augustus 2005 al het krachtvoer voor 100% uit biologische ingrediënten moeten bestaan. Dit zal ongetwijfeld een effect hebben op de prijs van krachtvoer en vraagt om een heroverweging van de hoogte van het krachtvoergebruik en de gebruikte bestanddelen. Vooruit lopend op de regelgeving is de zoektocht naar alternatieven reeds begonnen. Binnen het Koppelbedrijvenproject Noord-Holland¹ is de Luga-brok ontstaan. Een 100% biologische brok uit luzerne en graan. Een andere oplossing is het voeren van geplet graan. Dit wordt of zelf verbouwd of aangekocht van akkerbouwer of voerhandelaar. Graan heeft echter een beperkte rol in een biologische akkerbouwvruchtwisseling en wordt meestal geteeld voor de bakkwaliteit. Het is belangrijk dat er alternatieven worden gezocht voor het gebruik van voergranen als krachtvoer.

De voederbieten van André Mulder

André Mulder heeft een melkveehouderijbedrijf in de buurt van Zwolle (Wijthmen). Hij boert op 32 ha eigen land met 33 melkkoeien en bijbehorend jongvee. André heeft ruwvoer genoeg. De gras / klaver groeit goed op de leemhoudende zandgrond en kan met een lage bemesting van 10 m³ goed uit de voeten. Het streven van André is om voor een groot deel in zijn eigen krachtvoer te voorzien. Naast 27 ha gras / klaver en 2 ha snijmaïs verbouwt hij daarom 1,5 ha voederbieten. Deze voederbieten moeten in een uitgebalanceerd rantsoen aangevuld worden met een eiwitbron. Zijn gedachte gaat daarbij onder andere uit naar luzerne. André heeft contact met een akkerbouwer in de Noord-Oost Polder (Douke Omta) die luzerne als rustgewas in zijn vruchtwisseling heeft. De vraag was alleen of luzerne daadwerkelijk naast voederbieten in het rantsoen past, en zo ja, in welke vorm dan? Vandaar dat vanuit het project Koppelbedrijven Flevoland en Omstreken een veevoederskundige (Aart Malestein) erbij is gehaald om te kijken wat de mogelijkheden waren.

Een rantsoenkeuze

Gras / klaver is het hoofdbestanddeel van het rantsoen, aangevuld met snijmaïs als bijsturing in het najaar. Gemiddeld wordt daar 5 kg brok / koe / dag naast gevoerd. Het idee is om de brok te vervangen door voederbieten, aangevuld met enkelvoudige luzerne-brok en luzerne in de vorm van structuurbalen of kuil. De keuze tussen structuurbalen of kuil hangt af van de kwaliteit van de gras / klaver. Voederbieten bevatten namelijk veel onbestendige energie die gecompenseerd moet worden met onbestendig eiwit. Dit onbestendige eiwit kan komen uit een goede gras / klaver kuil of uit luzerne. Voor beide geldt: hoe jonger de snede en hoe natter het product is ingekuild, hoe hoger het aandeel onbestendig eiwit. Daar André omwille van de structuur zijn gras / klaver vrij droog inkuilt (>50% ds) en hij het gras vrij lang laat worden is zijn kuil niet erg hoog in snel eiwit (voorjaarsnede ds 55%; RE 141; OEB 3). Het snelle eiwit moet daarom voor een groot deel uit de luzerne komen. De keuze is daarom gevallen op luzerne-kuil. Eind augustus 2001 is 2e snede luzerne van Douke Omta bij André Mulder ingekuild om gedurende het stalseizoen gevoerd te worden. Het winterrantsoen zag er als volgt uit: 25 kg gras / klaver (12,5 kg ds), 25-30 kg voederbieten (4 kg ds), 5 kg luzernebrok en 5,5-6,5 kg luzernekuil (2-2,5 kg ds). Vanuit het koppelbedrijvenproject zullen we dit rantsoen volgen. Ervaringen worden o.a. via de Koppelnieuwsbrief gedeeld.

Udo Prins

² Koppelbedrijven bestaan uit een samenwerking tussen een veehouder en een akkerbouwer of tuinder. In deze samenwerking wordt geprobeerd via uitwisseling van producten (mest, stro, voergraan, luzerne) een 100% biologische landbouw te verkrijgen. Het Koppelbedrijven project is een project van het Louis Bolk Instituut dat drie jaar geleden in Noord-Holland is gestart. Doordat het concept van een 'gemengd bedrijf op afstand' aansloeg zijn er dit jaar drie andere koppelbedrijvenprojecten gestart (Flevoland en omstreken, Overijssel en Noord-Brabant / Zeeland).